

מי שמת פרק תשיעי בבא בתרא

קנג.

עין משפט נר מצוה

ק"ח א מ"י פ"ט מה' זכיה וימנה הלכה טו סמג עשין פ"ט ט"ט ח"מ כ"ר ט"ז ספ"ג י' ק"ב ב ג מ"י ש"ס פ"ח הלכה ט"ט סמג עשין פ"ט ט"ט ח"מ כ"ר ט"ז ספ"ג י' ספ"ד א: ספ"ד ב: ספ"ד ג: ספ"ד ד: ספ"ד ה: ספ"ד ו: ספ"ד ז: ספ"ד ח: ספ"ד ט: ספ"ד י: ספ"ד י"א: ספ"ד י"ב: ספ"ד י"ג: ספ"ד י"ד: ספ"ד י"ה: ספ"ד י"ו: ספ"ד י"ז: ספ"ד י"ח: ספ"ד י"ט: ספ"ד כ:

רבינו גרשום (המשך)

בחי' ובמות מורי רב דקנה קמ"ל דלא: הווא דאמא קמ"ה דרב נחמן. הוה חביב מתנא חבי' ובמות: הוה אבא דשמואל היא. ולא בעינא להתיר דבריו דברא רבא הוה: לשום סמ"א. מקום דליעבר ליה דהם כדריב. דלא קנה [אלא] לאחרי מיתה דהיא דקאמר מהיים סימן לחיים הוה: עבר ליה כשמתיה. דאי כתוב בה בחיים קנה: הוה קא טרוא ליה. דקאמרה ליה. והא הלכתא כרב דלא קנה והיתה רוצה שיכתוב לה פסק דין שלא קנה: ויל כתוב לה. בקלף אחד: שוכר עליהן או מטען. כלומר כתוב לה דברים בעלמא הוואל דמיטרא ליה כרי שיהא סבורה ליה כותב אתה כותב לה כוונתה מעליה משום דהוה עסק בהביא משום בבא מציעא משום הכי קטע היא לישנא דמטען שנתקיים בס' קללה ולא הויעיל: [מתני'] לא כתב בה. בארחה מתנה: שכיב מרע היה שנתה לה. הוה אמר שכיב מרע הייתי. כשנתתי הוה וברשותי לחזור: הוה. המקבל אמר בריא הייתי ומתת בריא נתתה ואי אתה רשאי לחזור: צריך להביא ראיה לנתן. מחייב מרע היה דברי ר' מאיר. ואין מתנתו מתנה. וחכמים אומרים המוציא מחיברו עליו הוראה ועל המקבל להביא ראיה שנתתי בריא יתב ניהליה: כדקצירי ורמי בערסיה. יתב פלוני שכיב מרע לפלוני יהיו החומשים אומרים לאחר כך עמד מחייו וחזר בו המקבל אומר מאותו חולי נפטר. ושלי היא דבמתת שכיב מרע נתתה:

ועוד דמה שפירש דסיפא דמתני' לא מיירי כעין רישא אין נראה כלל דל"כ ו) דקמני רישא שיר קרקע כל שהו מתנתו מתנה אפי' לא שיר נמי כיון דע"י קנין וביסופא דקמני לא שיר אין מתנתו מתנה אפילו שיר נמי כיון דליכא קנין על כן נראה יותר כדפירשית וגם מה שפירש א) ר"ת דמתנתו מיירי אליבא דרב צלל קנין משמע שרואה לומר דמתנת שכיב מרע כתיבה זה קנין היינו אפילו בקנין לחוד וגם פירש דכחא קיימא לן כרב כיון דשמואל אמר לא ידענא מה אידון זה אע"ג דבעלמא קיימא לן כשמואל דניי וקשה אמאי דפסיק לעיל דמתנת שכיב מרע דמקל'ת צביא קנין ומשני מתניין דקנו מניה א"כ מאי איריא שיר אפי' לא שיר נמי דאין נראה כלל שיחלוק רב על פסק הלכה שפסקנו לעיל מתנה דשכיב מרע דמקל'ת צביא קנין ועוד דלמני' דגיטין פ' התקבל (דף טו.) מכלל דרב הונא סבר מתנת שכיב מרע לא צביא קנין והא קיימא לן דצביא קנין ומאי קושיא אי פליג רב הונא על פסק הלכה זה וסבר ליה כרב רביה דהכ"ה דהא צבנת פ' מפנין (ד' קמ.) פריך על רב הונא מרב רביה דקאמר התם והא רב הונא תלמידיה דרב הוה ורב אית ליה מוקל'ת ועוד דלמני' רב רב הכה ולאמרי זי רב היינו רב הונא כמו שפירש ר"ת צוק פ"ק דסנהדרין (דף ט' ו) ופ' ד"ה אלה) וגם רש"י סובר כן דהיינו רב הונא היכא ללא מוכח שהוא רב המנוגא:

לא כתב בה שכיב מרע ב'. וה"ה נמי דלא כתב זה לשון צביא דמתנה על רגלויה צוקא אלא משום דקמני לריך להביא ראיה שהוא שכיב מרע נקט ה"ה אפי' אפי' ו**לא כתב ביה מנו מרעיה איפטר** לבית עולמיה. והיורשים היו טוענין שעמד ואף על פי שלא היו טוענין שחזר בו דולאי כיון שעמד מסתמא ודאי חזר בו אע"פ שלא אמר פירוש^א והכי משמע דגיטין פרק מי שאחוז (דף עג. ו) ופ' דלמני רב הונא התם גיטין כמתנתו מה מתנתו אם עמד חזר אף גיטו חזר ופריך ליה מדתני הרי זה גיטך מהיום אם מתי מחולי זה והלך ועמד צוק וחלה ונתת אם מתנת החולי הראשון מת הרי זה גט ואם לאו אינו גט ואם אמרת אם עמד חזר הרי זה עמד ומאי קושיא דכתיב דעמד והלא לא חזר בו אלא ש"מ דאפי' לא פירש שחזר בו יש לנו לומר שחזר בו ועוד קאמר התם (דף עג.) א"ר אלעזר שכיב מרע שניתק מחולי אל חולי מתנתו מתנה ודוקא יתק אצל עמד אין מתנתו מתנה אע"פ שלא חזר בו: השתא

עמד חזר אף גיטו חזר ופריך ליה מדתני הרי זה גיטך מהיום אם מתי מחולי זה והלך ועמד צוק וחלה ונתת אם מתנת החולי הראשון מת הרי זה גט ואם לאו אינו גט ואם אמרת אם עמד חזר הרי זה עמד ומאי קושיא דכתיב דעמד והלא לא חזר בו אלא ש"מ דאפי' לא פירש שחזר בו יש לנו לומר שחזר בו ועוד קאמר התם (דף עג.) א"ר אלעזר שכיב מרע שניתק מחולי אל חולי מתנתו מתנה ודוקא יתק אצל עמד אין מתנתו מתנה אע"פ שלא חזר בו: השתא

עמד חזר אף גיטו חזר ופריך ליה מדתני הרי זה גיטך מהיום אם מתי מחולי זה והלך ועמד צוק וחלה ונתת אם מתנת החולי הראשון מת הרי זה גט ואם לאו אינו גט ואם אמרת אם עמד חזר הרי זה עמד ומאי קושיא דכתיב דעמד והלא לא חזר בו אלא ש"מ דאפי' לא פירש שחזר בו יש לנו לומר שחזר בו ועוד קאמר התם (דף עג.) א"ר אלעזר שכיב מרע שניתק מחולי אל חולי מתנתו מתנה ודוקא יתק אצל עמד אין מתנתו מתנה אע"פ שלא חזר בו: השתא

עמד חזר אף גיטו חזר ופריך ליה מדתני הרי זה גיטך מהיום אם מתי מחולי זה והלך ועמד צוק וחלה ונתת אם מתנת החולי הראשון מת הרי זה גט ואם לאו אינו גט ואם אמרת אם עמד חזר הרי זה עמד ומאי קושיא דכתיב דעמד והלא לא חזר בו אלא ש"מ דאפי' לא פירש שחזר בו יש לנו לומר שחזר בו ועוד קאמר התם (דף עג.) א"ר אלעזר שכיב מרע שניתק מחולי אל חולי מתנתו מתנה ודוקא יתק אצל עמד אין מתנתו מתנה אע"פ שלא חזר בו: השתא

עמד חזר אף גיטו חזר ופריך ליה מדתני הרי זה גיטך מהיום אם מתי מחולי זה והלך ועמד צוק וחלה ונתת אם מתנת החולי הראשון מת הרי זה גט ואם לאו אינו גט ואם אמרת אם עמד חזר הרי זה עמד ומאי קושיא דכתיב דעמד והלא לא חזר בו אלא ש"מ דאפי' לא פירש שחזר בו יש לנו לומר שחזר בו ועוד קאמר התם (דף עג.) א"ר אלעזר שכיב מרע שניתק מחולי אל חולי מתנתו מתנה ודוקא יתק אצל עמד אין מתנתו מתנה אע"פ שלא חזר בו: השתא

עמד חזר אף גיטו חזר ופריך ליה מדתני הרי זה גיטך מהיום אם מתי מחולי זה והלך ועמד צוק וחלה ונתת אם מתנת החולי הראשון מת הרי זה גט ואם לאו אינו גט ואם אמרת אם עמד חזר הרי זה עמד ומאי קושיא דכתיב דעמד והלא לא חזר בו אלא ש"מ דאפי' לא פירש שחזר בו יש לנו לומר שחזר בו ועוד קאמר התם (דף עג.) א"ר אלעזר שכיב מרע שניתק מחולי אל חולי מתנתו מתנה ודוקא יתק אצל עמד אין מתנתו מתנה אע"פ שלא חזר בו: השתא

עמד חזר אף גיטו חזר ופריך ליה מדתני הרי זה גיטך מהיום אם מתי מחולי זה והלך ועמד צוק וחלה ונתת אם מתנת החולי הראשון מת הרי זה גט ואם לאו אינו גט ואם אמרת אם עמד חזר הרי זה עמד ומאי קושיא דכתיב דעמד והלא לא חזר בו אלא ש"מ דאפי' לא פירש שחזר בו יש לנו לומר שחזר בו ועוד קאמר התם (דף עג.) א"ר אלעזר שכיב מרע שניתק מחולי אל חולי מתנתו מתנה ודוקא יתק אצל עמד אין מתנתו מתנה אע"פ שלא חזר בו: השתא

עמד חזר אף גיטו חזר ופריך ליה מדתני הרי זה גיטך מהיום אם מתי מחולי זה והלך ועמד צוק וחלה ונתת אם מתנת החולי הראשון מת הרי זה גט ואם לאו אינו גט ואם אמרת אם עמד חזר הרי זה עמד ומאי קושיא דכתיב דעמד והלא לא חזר בו אלא ש"מ דאפי' לא פירש שחזר בו יש לנו לומר שחזר בו ועוד קאמר התם (דף עג.) א"ר אלעזר שכיב מרע שניתק מחולי אל חולי מתנתו מתנה ודוקא יתק אצל עמד אין מתנתו מתנה אע"פ שלא חזר בו: השתא

עמד חזר אף גיטו חזר ופריך ליה מדתני הרי זה גיטך מהיום אם מתי מחולי זה והלך ועמד צוק וחלה ונתת אם מתנת החולי הראשון מת הרי זה גט ואם לאו אינו גט ואם אמרת אם עמד חזר הרי זה עמד ומאי קושיא דכתיב דעמד והלא לא חזר בו אלא ש"מ דאפי' לא פירש שחזר בו יש לנו לומר שחזר בו ועוד קאמר התם (דף עג.) א"ר אלעזר שכיב מרע שניתק מחולי אל חולי מתנתו מתנה ודוקא יתק אצל עמד אין מתנתו מתנה אע"פ שלא חזר בו: השתא

עמד חזר אף גיטו חזר ופריך ליה מדתני הרי זה גיטך מהיום אם מתי מחולי זה והלך ועמד צוק וחלה ונתת אם מתנת החולי הראשון מת הרי זה גט ואם לאו אינו גט ואם אמרת אם עמד חזר הרי זה עמד ומאי קושיא דכתיב דעמד והלא לא חזר בו אלא ש"מ דאפי' לא פירש שחזר בו יש לנו לומר שחזר בו ועוד קאמר התם (דף עג.) א"ר אלעזר שכיב מרע שניתק מחולי אל חולי מתנתו מתנה ודוקא יתק אצל עמד אין מתנתו מתנה אע"פ שלא חזר בו: השתא

עמד חזר אף גיטו חזר ופריך ליה מדתני הרי זה גיטך מהיום אם מתי מחולי זה והלך ועמד צוק וחלה ונתת אם מתנת החולי הראשון מת הרי זה גט ואם לאו אינו גט ואם אמרת אם עמד חזר הרי זה עמד ומאי קושיא דכתיב דעמד והלא לא חזר בו אלא ש"מ דאפי' לא פירש שחזר בו יש לנו לומר שחזר בו ועוד קאמר התם (דף עג.) א"ר אלעזר שכיב מרע שניתק מחולי אל חולי מתנתו מתנה ודוקא יתק אצל עמד אין מתנתו מתנה אע"פ שלא חזר בו: השתא

עמד חזר אף גיטו חזר ופריך ליה מדתני הרי זה גיטך מהיום אם מתי מחולי זה והלך ועמד צוק וחלה ונתת אם מתנת החולי הראשון מת הרי זה גט ואם לאו אינו גט ואם אמרת אם עמד חזר הרי זה עמד ומאי קושיא דכתיב דעמד והלא לא חזר בו אלא ש"מ דאפי' לא פירש שחזר בו יש לנו לומר שחזר בו ועוד קאמר התם (דף עג.) א"ר אלעזר שכיב מרע שניתק מחולי אל חולי מתנתו מתנה ודוקא יתק אצל עמד אין מתנתו מתנה אע"פ שלא חזר בו: השתא

עמד חזר אף גיטו חזר ופריך ליה מדתני הרי זה גיטך מהיום אם מתי מחולי זה והלך ועמד צוק וחלה ונתת אם מתנת החולי הראשון מת הרי זה גט ואם לאו אינו גט ואם אמרת אם עמד חזר הרי זה עמד ומאי קושיא דכתיב דעמד והלא לא חזר בו אלא ש"מ דאפי' לא פירש שחזר בו יש לנו לומר שחזר בו ועוד קאמר התם (דף עג.) א"ר אלעזר שכיב מרע שניתק מחולי אל חולי מתנתו מתנה ודוקא יתק אצל עמד אין מתנתו מתנה אע"פ שלא חזר בו: השתא

עמד חזר אף גיטו חזר ופריך ליה מדתני הרי זה גיטך מהיום אם מתי מחולי זה והלך ועמד צוק וחלה ונתת אם מתנת החולי הראשון מת הרי זה גט ואם לאו אינו גט ואם אמרת אם עמד חזר הרי זה עמד ומאי קושיא דכתיב דעמד והלא לא חזר בו אלא ש"מ דאפי' לא פירש שחזר בו יש לנו לומר שחזר בו ועוד קאמר התם (דף עג.) א"ר אלעזר שכיב מרע שניתק מחולי אל חולי מתנתו מתנה ודוקא יתק אצל עמד אין מתנתו מתנה אע"פ שלא חזר בו: השתא

עמד חזר אף גיטו חזר ופריך ליה מדתני הרי זה גיטך מהיום אם מתי מחולי זה והלך ועמד צוק וחלה ונתת אם מתנת החולי הראשון מת הרי זה גט ואם לאו אינו גט ואם אמרת אם עמד חזר הרי זה עמד ומאי קושיא דכתיב דעמד והלא לא חזר בו אלא ש"מ דאפי' לא פירש שחזר בו יש לנו לומר שחזר בו ועוד קאמר התם (דף עג.) א"ר אלעזר שכיב מרע שניתק מחולי אל חולי מתנתו מתנה ודוקא יתק אצל עמד אין מתנתו מתנה אע"פ שלא חזר בו: השתא

עמד חזר אף גיטו חזר ופריך ליה מדתני הרי זה גיטך מהיום אם מתי מחולי זה והלך ועמד צוק וחלה ונתת אם מתנת החולי הראשון מת הרי זה גט ואם לאו אינו גט ואם אמרת אם עמד חזר הרי זה עמד ומאי קושיא דכתיב דעמד והלא לא חזר בו אלא ש"מ דאפי' לא פירש שחזר בו יש לנו לומר שחזר בו ועוד קאמר התם (דף עג.) א"ר אלעזר שכיב מרע שניתק מחולי אל חולי מתנתו מתנה ודוקא יתק אצל עמד אין מתנתו מתנה אע"פ שלא חזר בו: השתא

עמד חזר אף גיטו חזר ופריך ליה מדתני הרי זה גיטך מהיום אם מתי מחולי זה והלך ועמד צוק וחלה ונתת אם מתנת החולי הראשון מת הרי זה גט ואם לאו אינו גט ואם אמרת אם עמד חזר הרי זה עמד ומאי קושיא דכתיב דעמד והלא לא חזר בו אלא ש"מ דאפי' לא פירש שחזר בו יש לנו לומר שחזר בו ועוד קאמר התם (דף עג.) א"ר אלעזר שכיב מרע שניתק מחולי אל חולי מתנתו מתנה ודוקא יתק אצל עמד אין מתנתו מתנה אע"פ שלא חזר בו: השתא

עמד חזר אף גיטו חזר ופריך ליה מדתני הרי זה גיטך מהיום אם מתי מחולי זה והלך ועמד צוק וחלה ונתת אם מתנת החולי הראשון מת הרי זה גט ואם לאו אינו גט ואם אמרת אם עמד חזר הרי זה עמד ומאי קושיא דכתיב דעמד והלא לא חזר בו אלא ש"מ דאפי' לא פירש שחזר בו יש לנו לומר שחזר בו ועוד קאמר התם (דף עג.) א"ר אלעזר שכיב מרע שניתק מחולי אל חולי מתנתו מתנה ודוקא יתק אצל עמד אין מתנתו מתנה אע"פ שלא חזר בו: השתא

עמד חזר אף גיטו חזר ופריך ליה מדתני הרי זה גיטך מהיום אם מתי מחולי זה והלך ועמד צוק וחלה ונתת אם מתנת החולי הראשון מת הרי זה גט ואם לאו אינו גט ואם אמרת אם עמד חזר הרי זה עמד ומאי קושיא דכתיב דעמד והלא לא חזר בו אלא ש"מ דאפי' לא פירש שחזר בו יש לנו לומר שחזר בו ועוד קאמר התם (דף עג.) א"ר אלעזר שכיב מרע שניתק מחולי אל חולי מתנתו מתנה ודוקא יתק אצל עמד אין מתנתו מתנה אע"פ שלא חזר בו: השתא

עמד חזר אף גיטו חזר ופריך ליה מדתני הרי זה גיטך מהיום אם מתי מחולי זה והלך ועמד צוק וחלה ונתת אם מתנת החולי הראשון מת הרי זה גט ואם לאו אינו גט ואם אמרת אם עמד חזר הרי זה עמד ומאי קושיא דכתיב דעמד והלא לא חזר בו אלא ש"מ דאפי' לא פירש שחזר בו יש לנו לומר שחזר בו ועוד קאמר התם (דף עג.) א"ר אלעזר שכיב מרע שניתק מחולי אל חולי מתנתו מתנה ודוקא יתק אצל עמד אין מתנתו מתנה אע"פ שלא חזר בו: השתא

עמד חזר אף גיטו חזר ופריך ליה מדתני הרי זה גיטך מהיום אם מתי מחולי זה והלך ועמד צוק וחלה ונתת אם מתנת החולי הראשון מת הרי זה גט ואם לאו אינו גט ואם אמרת אם עמד חזר הרי זה עמד ומאי קושיא דכתיב דעמד והלא לא חזר בו אלא ש"מ דאפי' לא פירש שחזר בו יש לנו לומר שחזר בו ועוד קאמר התם (דף עג.) א"ר אלעזר שכיב מרע שניתק מחולי אל חולי מתנתו מתנה ודוקא יתק אצל עמד אין מתנתו מתנה אע"פ שלא חזר בו: השתא

(א) ג"מ ע"ה. (ב) ונכוחות מנן: (ג) וגי' דל"ה ר"ה ע"ה.

גליון הש"ס

בתרומ' סוף ד"ה שלחו בו' דהא בשבת פ' פננין בריבין. וכן צ"ל דף מ' ע"ה צ"ק דף קטו ע"ה סנהדרין דף ע"ג:

הגהות הב"ח

(א) רשב"ם ד"ה אחיה וכו' ללא אורח ארעא למנין: (ב) ד"ה ליעבע וכו' ספינתו בנורה ספי': (ג) תוב' ד"ה (דף הקודם) שלחו וכו' דל"ה קשה מדרקתי ע"ה שיר קרקע פל"ל וה"ה ע"ה ד"ה כתב וד"ה מתנה:

מוסף תוספות

[ד] אןן שהיו דמינו רוצה שחחול מתנתו לכשיעמוד. מוס' הלא"ש גיטין ע"ג:

רבינו גרשום

הני מילי. דאין לאחרי קנין כלום היכא דהיב לאחרי שנתנה לאיש אבל לעצמו. דבני משהיר ביה לא דרואי מצי למיהדר ביה: פירשה בין לעצמו בין לאחרי. אין לאחרי אפי' כלום: הווא. גבאש והשתא מרע דירב מתנה לחוד וקני מניה ולאחרי קנין בני משהיר ביה: דלא אקנת כדקני איניש. דלא איניש לך לאקניו בקנין והשתא אין לאחרי קנין כלום אפי' לעצמו כדאמי' לעיל: האי מתנה דהוה כתוב בה הוה וכתובה קמני' ליה האי מתנה כלומר בין חייה בין מיתתה לאחרי מיתה הוה דקני אבל אי עמד חזר והיא דכתב בה בחיים כדאמר לחיים שלא רצה להחזיר את עצמו מיתה שלא יפתח אדם פה לשטן ולא משום דליקני ליה מחיים. מחיים היינו דקאמר ליה דחחול למיקני והוה דכתוב ביה כו': הלכתא כותי' דרב. דהיא דקאמר מחיים סימן לחיים: אמר רבא אי כתב בה מחיים (א) בחיים וכו'. אי כתב בה בחיים ובמות קנה. (וזכתי) דהכי משמע מחיים מחולי להגמיר למיקני אבל אי כתוב בה מחיים ודאי סימן לחיים קאמר. פשיטא דהא אמרי נהרדעי הלכתא כותיה דרב דמילא איכא למישמע מיה דלית הלכתא כותי' דרבא. מהו דתימא

(א) משלן דנינו טאן משמע שהיה גורם דבני רבא להיפך דאי כתב בה מחיים ובמות ופלוניא דרב ותפולא הוה אלא כמות בה מחיים והדני ג"ע.